

PARTIS SECUNDÆ

SECTIO SECUNDA.

*De Eucharistia, ut est Sacri-
ficiam.*

CAPUT I.

*Quid Sacrificium novæ Legis, & an
simul Latroenticum, Eucharisti-
cum, Propitiatorium, &
Impetratorium.*

Definitio
Sacrificium
in commo,

Accomoda-
tur commu-
nis definitio
Sacrificio
novæ Legis,

Sacrificium in communi, rectè
definitur: Oblatio Deo facta,
per immutationem rei alicuius
sensibilis, in signum & protesta-
tionem supremi dominii ipsius
Dei in rei creatas, ex publica &
legitima institutione. Ita confor-
miter doctrinæ S. Thomæ 2. 2.
q. 85, art. 2. 2. 3. plures Theologi,
Congruit autem hæc definitio Sa-
crificio novæ Legis, in quo fit
oblatio Deo per immutationem
rei sensibilis, id est, Christi secun-
dum suam humanitatem; Qui
dum

dam mysticè occiditur, ut suprà
 ostensum, mysticè immutatur,
 idque ex institutione tum Christi,
 tum Ecclesie ejus Sponsæ, (sub-
 intellige non quoad substantiam
 Sacrificii; hoc enim Christus in-
 stituit, sed ejusdem ceremonias,)
 ut per eam proficamur supre-
 mum Dei dominium in res crea-
 tas. Quà protectione maxime
 distinguitur Sacrificium ab omni-
 bus aliis actibus Religionis. Hoc
 verò Sacrificium nostrum, ut suprà
 diximus essentialiter consistit in
 consecratione utriusque speciei,
 ad illius tamen integritatem spe-
 ciat utriusque speciei sumptio.
 Ac proinde ante Communionem
 deficiente celebrante alius substi-
 tuti debet, qui ex imperfecto Sa-
 crificio integram faciat. Vid. *Gov.*
17. 3. cas. 1. Nominatur hoc Sacri-
 ficium à Christianis Missa, quam
 vocem Molinus putat derivatam à
 voce hebraea, Missach, quod ob-
 lationem significat, alii eam D.
 Bouaventura derivant à verb.
 mitto, eo quod per Sacrificium
 nostrum mittatur oblatio ad
 Deum. Undè in fine dicitur: *Ita,*
Missa est, id est, ita, jam oblatio ad
Deum Missa est, & completa tota

Consistit
 essentiali-
 ter in con-
 secratione
 utriusque
 speciei.

Et olim à
 Christianis
 Missa dice-
 batur.

Est simul
Latreuticum,
Eucharisticum,
Propitiatorium,
& Impetratorium.

Estne hoc
Sacrificium
ita Propitiatorium ut
per illud
immediate
remittantur
peccata
mortalia e-

sacra actio. *Gob. ibid.* Est autem hoc Sacrificium nostrum juxta Theologos simul Latreuticum, Eucharisticum, Propitiatorium, seu Satisfactorium, & Impetratorium. Latreuticum dicitur, quia offertur in recognitionem supremi dominii, quod Deus habet in res omnes creatas, adeoque est opus divinæ laudis, & cultus. tam eximius, ut majorem laudem & honorem Deo exhibere nequeamus, quam immolando ipsi in hoc Sacrificio Filium suum. Eucharisticum dicitur, quia offertur in gratiarum actionem pro variis beneficiis à Deo acceptis, & præcipue pro beneficio Redemptionis, cujus iterata fit in hoc Sacrificio memoria. Propitiatorium, quia offertur pro peccatis & peccatis Fidelium. Impetratorium, quia offertur ad impetranda varia bona tam spiritualia, quam temporalia. Caterum hoc Sacrificium non est ita Propitiatorium, ut per illud immediate remittantur peccata mortalia illius, pro quo offertur, modò sit auritus, quamvis id nonnulli docuerint; sed soluta media è, ita ut illi vi Sacrificii tribuantur auxilia gratiæ, quibus

excitetur ad penitentiam, & consequenter ad veniam impetrationem. *Suar. disp. 78. sect. 2. xug. &c.* Probabile tamen est, quod culpa veniales, ad quas non retinetur effectum, ex opere operato tolluntur immediate vi Sacrificii. Vid. *Xann. disp. 5. q. 9. &c.*

CAPUT II.

Ostenditur, quàm aptè prædicta ratio quadruplicis Sacrificii exprimitur per caeremonias & oblationes in Missa usurpari solitas.

HÆc ratio quadruplicis Sacrificii modò dicta præclarissimè exprimitur per caeremonias & oblationes, in Missa Sacrificio ab Ecclesia præscriptas. Nam primò ratio Sacrificii Propitiatorii sive Satisfactorii pro peccatis continetur oblatione panis per consuetam Ecclesie formulam: *Suscipe S. Pater Omnipotens aterne Deus hanc immaculatam Hostiam, &c. Pro innumerabilibus peccatis, offensionibus, &c.* Item oblatione Calicis dicendo: *Offerimus tibi Calicem salutatis, &c. ut pro nostra & totius mundi salute, &c.* Circa quam panis & vini oblationem

Quæ caeremonia continet rationem Sacrificii Propitiatorii.

nem adverte, panem & vinum non
 suæ substantiæ gratia, nec ratione
 sui offerri, cum, quæ talia &
 secundum se accepta, non sint
 digna hostia, quam Deus præ
 Sacrificiis antiquæ legis; ad totius
 mundi expiationem, & salutem
 suscipiat, sed ratione Corporis, &
 Sanguinis Jesu Christi offerri, in
 quæ paulò post per verba Consec-
 rationis convertentur. Unde pa-
 nis & vinum anticipatò tantisper
 oblationis ceremonias subeunt,
 donec Corpus & Sanguis Christi
 succedat: estque oblatio panis &
 vini non pro præsenſi statu, quem
 ante Consecrationem obtinet, sed
 pro futuro, quem vi Consecratio-
 nis consequetur. Deindè ratio Sa-
 crificii Eucharistici sive gratiarum
 actori exprimitur consuetâ Ec-
 clesiæ formulâ: *Suscipe sancta*
Trinitas hanc oblationem, quam
vibi offerimus ob memoriam Pas-
ſionis, Resurrectionis, &c. hoc est
 offerimus ob immensa Dei id nos
 beneficia, ac in primis Redemp-
 tionis nostræ, utpotè fontis om-
 nium aliorum in nos beneficio-
 rum, *item in honorem B. Mariæ*
Virginis, &c. & istorum (subin-
 tellige quorum reliquæ in Altari
 quies-

Quæ Eucha-
 ristica.

quiescunt) & omnium Sancto-
rum, id est ob beneficia ipsis quo-
que cœlitibus à Deo collata ; id-
circo enim in honorem Sancto-
rum , non ipsis Sanctis , sed soli
Deo Sacrificium facimus ; ut de
eorum victoriis gratias agentes
eorum patrocinis imploramus, &
ipsi pro nobis intercedere dignen-
tur. Tercio , ratio Sacrificii Im-
petratoris continetur verbis Ca-
nonis : *De igitur clementissime*
Pater, &c. ubi varia beneficia tam
pro Ecclesia in communi , quam
pro privatis personis per JESUM
Christum Mediatorem & Advoca-
tatum nostrum à Deo petuntur ;
nec modò pro iis solùm , qui ex
prescripte Ecclesiæ commendandi
sunt, verùm etiam pro aliis, quos
Ecclesia privata devotioni Sacer-
dotis, dum Memento facit, com-
mendandos relinquit. Denique
ratio Sacrificii Latreutici expri-
mitur eâ verborum formâ , quæ
expansis manibus super oblata, id
est panem & vinum dici solet :
Hanc igitur oblationem servitus-
tis nostre , quâ protestamur su-
premum Dei in res omnes domi-
nium, nost: amque subjectionem,
ac servitutem ; undè etiam obla-

Quæ Impe-
ratoris.

Quæ deni-
que Latreutici.

uo serventis dicitur, sique ex-
 pansis super oblata manibus, ad
 designandum loco nostri, quibus
 summo jure incumbere vitam &
 animas, quas à Deo accepimus,
 divito honori & cultui immolare,
 substitui Christum insruentè im-
 molandum, & mysticè occiden-
 dum; sicuti olim in veteri Testa-
 mento loco animæ viventis homi-
 nis substituebantur animæ alic-
 malium, quæ in recognitionem
 supremi dominii Deo immola-
 bantur, quibus etiam in signum
 substitutionis ab offerente manus
 imponi solebant, ut videtur est
 Exodi 29. & Levit 1. Reliquæ,
 quæ in Sacrificio M. s. occurrunt,
 ut Præfatio, aliæque Orationes
 intra aut extra Canonem d. cen-
 dz, cruce, oscula Altaris &c. sunt
 veluti priorum complementa, &
 solemnior apparatus tanto Sacri-
 ficio omninò debitus: Ita per cre-
 ces frequentius tempore Sacrificii
 formatas, repræsentantur merita
 Christi, quæ ipse in Cruce per
 mortem consummavit, sique per
 illas protestatio, nos cultores
 Crucis, & Crucifixi amantes esse.
 Similiter per oscula Altaris sig-
 nantur, totidem reverentiæ &
 amoris

Reliqua
 extra præ-
 fatas care-
 menias in
 Missa usur-
 pari solita
 quid signi-
 ficent, &
 quotum
 adhibean-
 tur.

amoris indicia erga Deum, cui soli Altare dicatum est. Apprecatio, quâ Sacerdos populo salutem & benedictionem precatur confectis his verbis: *Dominus vobiscum*, itemque populi ad Sacerdotem reciproca apprecatio dicendo: *Ei cum spiritu tuo*, sic partim; ut divinæ gratiæ auxilium ad dignè sacrificandum implore- tur, partim ut hæc veluti Tellerâ indicetur mutua Sacerdotem inter & populum concordia, amoris procul odio, rancore, dissensione, aliisque sinisteris affectibus, quæ fructum Sacrificii impedire possent; juxta illud monitum Christi *Matth. 5. Vade prius reconciliari fratri tuo*, & tunc offeres munus tuum. Vid. *Veken in Can. Miss. Bellarm. Scort. de Missa Sacrificio.*

CAPUT III.

De Sacrificante, sive de eo, qui sacrificat.

Inter puros homines omnis & solus Sacerdos propriè sacrificat, nam ut rectè docet *S. Thomas 2. 2. art. 7. & 8* Potestas consecrandi

Inter puros homines solus Sacerdos sacrificat.

crandi Eucharistiam pertinet ad characterem Sacerdotalem O dicitur. Dixi inter puros homines, nam principalis sacrificans, cujus Ministri sunt alii Sacerdotes, est Christus Deus & homo. *S. Thomas q. 82. art. 3.* Ipsi enim nomine hoc Sacrificium Deo Patri offertur. Nam alii Sacerdotes, dum sacrificant, Christi personam assumunt, & in persona ipsius verba Consecrationis proferunt, quibus ut supra dictum est, Sacrificium essentialiter perficitur. Ex quo sequitur hoc Sacrificio Deo tribui majorem laudem & honorem ob personam offerentis, quam accrescat ab omnibus actibus quantum eamque excellentibus omnium Sanctorum tam in caelis, quam in terris. patet ex dignitate personae principaliter offerentis. Possunt alii homines dici aliquo modo sacrificare, & in primis universa Ecclesia, cujus Sacerdos Vicarius & veluti ad Deum Legatus est; nam Ecclesia in hunc finem Sacerdotes creat, & alit, ut veluti Legati agant eum Deo nomine suo, Item huc reduci possunt, qui peculiari modo concurrunt ad Sacrificium, alendo Sacerdotem, neces;

Principalis sacrificans est Christus; cujus Ministri sunt alii Sacerdotes.

Hi in persona Christi verba consecrationis proferunt.

Quantus honor & laus accrescat Deo ex hoc Sacrificio.

Utrum alii homines etiam dici possint aliquo modo sacrificare, & quanam.

necessaria ad Sacrificium ut vinum
 &c. suppeditando, Sacerdoti mini-
 strando: similiter illi, qui cum
 debita reverentia corporaliter
 Missæ interfunt, aut si non possint
 corporaliter, saltem spiritualiter,
 dum suis votis vota Sacerdotis
 profeguntur. Hos autem aliquo
 modo sacrificare cum Sacerdote
 colligitur ex primo Memento,
 quod nominatur Vivorum, in quo
 dicitur: *Et omnium, circumstan-
 tium, pro quibus tibi offerimus,
 vel qui tibi offerunt*, aut spiritu-
 aliter & affectu interno, aut etiam
 corporaliter per cooperationem
 supra dictam. Qui omnes, quia
 aliquo modo sacrificant, idè
 omnes participant aliqua ratione
 fructus Sacrificii ex opere ope-
 rato, esto Sacerdos de illis non
 cogitet, aut etiam exclusos velit,
 ut notat *Suar.* Imò videntur hi
 dictos fructus, ut docet *Koning.*
 probabiliter posse applicare etiam
 aliis, cum dicatur in eodem Me-
 mento, offerunt pro se, suisque
 omnibus, adèque pro aliis. Vid.
Suar. disp. 77. sect. 2. Koning. &c.
 Ceterum Sacrificium si præcisè
 spectetur, quatenus per illud con-
 sacretur Sacramentum Eucharistiæ,
 Missa ejusdem va-

Utrum Mis-
 sa mali Sa-
 cordotis sit
 eisdem va-

loris cum
Missa boni
Sacerdotis!

Missa mali Sacerdotis tantum valet, quantum probissimi; quia ab utroque conficitur idem Sacramentum. At, si spectetur Missa, quoad orationes, quæ in illa dicuntur, dupliciter responderi debet: nam si hæc preces dicantur nomine Ecclesiæ, quales ferè sunt illæ orationes, quæ continentur in Missali, & præsertim quæ recurrunt in omnibus quotidianis Sacris, habent eandem vim, siue à malo Sacerdote, dummodò non sit excommunicatus (nam hujus Ministerio uti Ecclesiæ non vult) siue à bono dicantur; sicuti si des elemosinam per malum servam siue per bonum, eandem mercedem recipies. Hæc tamen preces, quatenus fiunt nomine Ecclesiæ, cum devotione, nam devotio boni Sacerdotis gratior est Deo, quàm mali, sub hæc quoque ratione magis præstant. At verò si Sacerdos suo peculiari nomine orer, ut fit in utroque Memento, tum utique plus præstant preces Sacerdotis boni, quàm mali. Plus enim apud Deum valent preces amici, quàm hostis. Proindè quando in locum tuum substituis te impedito alium Sacerdotem, qui legat

Sacrum

UT SACRIFICIO. 117

Sacrum pro te, ad quod ex iustitia obligaris, vide ut substituas Sacerdotum bonum, quia si substituatursacerdos malus, perdetur fructus, qui est ex opere operantis. Cavendum tamen h c est à temerariis iudiciis, & multò magis ab aliorum diffamatione. Undè si non sis moraliter certus alium Sacerdotem esse malæ vitæ, semper præsumes illum esse bonum. Vid. *S. Thom q 32. art. 6. Soto* & alios. Quod attinet ad Sacerdotes noviter ordinatos, qui die ordinationis cum Episcopo celebrante omnes ritus aliasque ex-remonis sacras perficiunt, imò verba consecrationis cum eodem proferant, adeoque verè cum Episcopo consecrant, hi cavabunt ne totam formam consecrationis absolvant priùs, quàm Episcopus, sed coeantur eandem cum illo absol-vere, juxta Pontificale Romanum *de ordinatione Presbyteri*, quod quia difficile est observatu, a' eò-que plures Neo-Sacerdotes circa prolationem utriusque formæ angantur; idè in consecratione panis faciant ideationem; non absolutam consecrandi, sed conditionatam, scilicet, si simul cum

Quid circa Sacerdotes noviter ordi-natos, qui die ordina-tionis suæ cum Epif-copo verba consecra-tionis pro-ferunt.

cum Episcopo absoluant verba consecrationis ; secus si Episcopum præveniant aut sequantur. Hæc enim videtur esse mens Ecclesie tam sollicitè morantis , ne Episcopum in prolatione verborum præcedant aut subsequantur. In consecratione autem Calicis habeant intentionem conditionatam duplicem, & primam quidem si in priore consecratione verè consecraverint panem ; non potest enim licitè una materia si è altera consecrari : ac deinde secundam , si simul cum Episcopo fiant. Ad tollendos omnes scrupulos convenientius erit , si formentur generalem intentionem proferendi verba juxta mentem Ecclesie , vel dicendi illa non formaliter , & cum intentione consecrandi , sed tantum materialiter & recitativè in signum potestatis sibi concessæ. Cùm enim , ut paulò ante in hæc uavi , moraliter loquendo vix fieri posse credatur , ob naturalem quorundam linguæ volubilitatem , & in pronuntiando celeritatem , aliorum verò tarditatem , ut verba consecrationis per ordinatos , maxime si plures sint , prout passim esse solent , eodem

momento

momento cum Pontifice pronunciantur, ex probabili non videtur mens Ecclesie esse alia, quam ut Neo-Sacerdotes, formam solum materialiter pronuncient in signum potestatis acceptæ. Ita non improbabiler diversi Authores. Vid. *Laym. l. 1. tr. 3. cap. 7. &c.*

CAPUT IV.

Virum Sacerdos intra annum aliquoties teneatur sacrificare.

Tenetur quis Sacerdos sub gravi obligatione aliquoties intra annum celebrare, nimirum quater aut quinquies, Idque in præcipuis festivitibus, quia per sacros Ordines non solum confertur dignitas & potestas, sed imponitur etiam officium celebrandi, ut patet ex illis verbis ad Hebraeos 5. *Omnis Pontifex, &c. pro hominibus constituitur, ut offerat Sacrificia pro peccatis.* Item ex verbis Christi *Luce 22. Hoc facite in meam commemorationem.* Alii tamen putant probabiliter non obligari graviter, sed solum peccati venialiter, si toto anno nunquam

quam celebrent, tamen si non sint impediti, modò semel in anno communicent, & festis & dominicis Sacramentum audiant. Quia non constat de præcepto Divino aut Ecclesiastico graviter Sacerdotes ad hoc obligante. Vid. *Laym. l. 5. tit. 5. cap. 3. &c.* Peccabunt tamen venialiter, quia accipiunt potestatem consecrandi, in vacuum momento & hortante *Apostolo 2. Cor. 6.* ne in vacuum gratiam Dei recipiamus. Et licet eodem die simpliciter ac absolute non sit permittendum sæpiùs celebrare, ad id quæ

Eritne licitum sæpiùs eodem die celebrare.

hoc facientes peccat graviter. *Cap. Sufficit de consecr. dist. 1. Vid. Suar. lordan. elucubr. tom. 1. l. 4. titul. 1, cap. Consultuisti.* Licitum tamen est id facere in casu gravis necessitatis; Item in die Nativitatis, *cit. cap. Sufficit.* ob significandam, ut restè docet *D. Thomas* triplicem Christi Nativitatem, æternam ex Patre caelesti, temporalem ex Maria Virgine, spirituales in cordibus fidelium; Quo die licebit tria dicere Sacra, etiam statim post mediam noctem. Siquidem hæc vox ex sententia prædabili *Suar. Ron. Laym. &c.* privilegiata est, ita ut omnes tres

Cur die Nativitatis Dominicæ tria Sacra permittantur.

UT SACRIFICIO. 141

Missa ante auroram dici possint.

Vid. *Dicast.* & alios. Nemo tamen tenetur eo die tertio celebrare, quia est gratia & privilegium, quonullus uci tenetur. *Jordan. l. 6. c.*

Sicut & nemo obligatur tria Sacra audire, cum de hoc non exstet preceptum.

Et an quis teneatur illa legere.

CAPIT V.

De fructu Sacrificii.

Fruetum Sacrificii Authores

communiter nominant portionem : Est autem quadruplex portio, generalissima, specialis, ministerialis, & specialissima.

Prima est fructus proveniens ex Sacrificio, quatenus Sacerdos illud offert nomino Ecclesie; Et hæc portio cedit omnibus fidelibus non excommunicatis. Secunda est fructus competens concurrentibus speciali modo ad Sacrificium; Tales sunt v. g. qui fundant Sacrum, suppeditant necessarium ad Sacrum, qui ministrant, aut Sacro devotè intersunt. Tertia est fructus proveniens ex Sacrificio, quatenus Sacerdos illud offert

Ostenditur, hunc fructum duplicem.

Explicatur, quis sit fructus generalissimus.

Quis specialis.

Quis ministerialis.

fert

Bene hic
tertius fru-
ctus dicen-
dus finitus
intensivè
& exten-
sivè.

feret tanquam Minister Christi,
& hæc portio cadit illi particulari,
cui à Sacerdote applicatur Missa;
quæ quidem portio, ut passim do-
cent Theologi, finita est, non tan-
tum intensivè, sed etiam extensi-
vè; non enim, ut experimur, hæc
portione acquirimus omnia bona,
& quo pluribus illa applicatur,
eo respectu singulorum sit minor,
quod probatur ex communi praxi
doctissimorum Sacerdotum, qui
cupientes suum Sacram singula-
riter amico alicui prodesse, offe-
runt illud Deo, pro ipso solo;
quod sane non facerent, si cre-
derent amico nihil decessurum.
Proinde Sacrificium rectè dicitur
infiniti valoris in actu primo, sed
finiti in actu secundo. Vid. *Dicast.*
de Euch. tr. 4. disp. 3. Suar. Tann.
&c. Proinde fideles scientes hanc
sententiam non esse certam, quæ
docet fructum Sacrificii non mi-
nui multitudine participantium,
offerunt stipendia, cæ tacitâ con-
ditione, ut Sacerdos certiora se-
quatur, adeoque sollicitus esse
debeat, ut id, quod certius est, am-
plectatur. Vid. *Dicast. l. c.* Quarto
denique est fructus proveniens ex
Sacrificio, quatenus illud offertur

Quis speci-
aliter.

in persona propria, estque portio cedens ipsi Sacerdoti sacrificanti; nam si singulis improprie sacrificantibus, & ad Sacrificium concurrentibus respondet peculiare emolumentum; quidni eveniet tale, Sacerdoti proprie sacrificanti, V. d. *GAV p. 2. Tit. 8 n. 3.* Unde si tibi non incumbit obligatio sacrificandi, ad certam intentionem; poteris liberè dividere hos fructus, servando tibi unam portionem, duas, aut nullam, ut liber, reliquas dividendo inter duos aut tres, &c. quia id concessum intelligitur, quod expresse prohibitum non reperitur. Vido *Barbos de Offic. & Potest. Episcop. alleg. 13.* Quod si datur stipendium pro legendo Sacro ad certam intentionem, non licet tibi dividere fructum Sacrificii e dans enim elemosynam pro Missa, videtur omnem sibi effectum deposcere. *Bonac. de Sacra disp. 4. q. ult. p. 7. § 7. &c.* contra alios, qui probabiter doceat Collectas seu Orationes alteri applicari posse. *Dian. p. 9. tr. 7. resol. 8 &c.* Quia satis videtur esse certum, dantem stipendium non ita esse rigidum, ut nolit aliquam Collectam, in Sacro à se

Utrum Sacerdoti liberum sit hoc fructus dividere.

Etiā eo casu, quo datur stipendium pro Missa legenda.

Aut quan-
do legi ex
obedientia.

à se constituto inferi pro alio.
Quando ex sola obedientia tene-
ris sacrificare pro defuncto, vel in
gratissimum actionem pro obtento
beneficio, poteris fructus, qui non
tendant directè ad finem tibi præ-
scriptum applicare alteri; nam
obligatio legis non est extenden-
da ultra finem legis & præcepti.
Ita DD. ex cap. intelligentiâ, de
verbor. signifi. Potest enim pri-
vatus finis obtineri, licet unus
sit ve fructus sacrificii transfe-
retur in alios. Quod si liberaliter
promissisti duobus seorsim Sa-
cerum, poteris utique uno Saero
satisfacere, si finis, ob quem pro-
missisti uni, differat à fine, propter
quem promissisti alteri; v. g. si
uni promissisti ad obtinendam sa-
nitatem, alteri in gratiarum actio-
nem pro eadem benedicta; quia li-
beralis promissio ita est interpre-
tanda, ut sit promittenti minimè
onerosa, præsertim si verba pro-
missoria indicent limitationem, ut
hic sit, dum unal promittitur cum
limitatione ad obtinendam san-
tatem. Vid. Menoch. de Præsumpt.
lib. 6. Præsumpt. 9. pro que-
rum intelligentia.

Aut ex li-
berali pro-
missione.

CAPUT VI

*Adduntur prædictis quadam
notati digna.*

NOta primò: Sacerdotem non posse disponere, aut alteri applicare fructum generalissimum, aut specialem. Hi enim Ecclesie, & aliis ad Sacrificium concurrentibus competunt, adeoque non sunt in potestate Sacerdotis. Secundò, fructum ministerialem à Sacerdote applicabilem, præ ratione Sacrificii quadrupliciter posse dividi & applicari: Nam imprimis potest Sacerdos nomine alterius Sacrum offerre in laudem & honorem Dei, qui fructus est laudis. Deindè potest idem Sacrificium nomine alterius offerre in gratiarum actionem pro acceptis à Deo beneficiis, qui fructus dicitur Eucharisticus. Tertiò, potest offerre pro peccatis, & peccatis alterius, & dicitur satisfactorius. Quarto, potest offerre ad impetrandum alteri certum à Deo beneficium; & dicitur impetratorius. Proindè &

Quid hæc
Sacerdoti
circa fructum
generalissimum aut
specialem.

Quid circa
ministerialem.

Sacrificium præciæ offeras in laudem Dei, poteris idem offerre, & alteri applicare tanquam gratiarum actionem aut impetratorium, &c. Hinc tamen non inferes

Poteritne
Sacerdos
ob fructum
ministeria
lem à se di-
visum plu-
ra stipendia
admittere.

posse te plura, quàm unum stipendium admittere pro qualibet Missa: Nam sacra Congregatio ex autoritate *Vrbani VIII.* sub obtestatione divini Iudicij mandat, ac præcipit, ut absolute tot Missæ celebrentur, quos ad rationem datæ elemosynæ præscriptæ sunt.

Quod si tamen datus sit pendium expressè significet, vel: se unum solum fructum, posses probabiliter juxta *Yamb.* accipere aliquid ab alio ob alterum fructum, quem etiam ipse unicum & solum expressè vellet, volenti enim non fit injuria. Tertio, stipendium, quod datur pro Missis, non dari pro ipso fructu spirituali Missæ, neque pro labore, qui ipsi Missæ intrinsicus est, qualis v. g. est dicere orationes, aliosque Sacrificij ritus observare. Nam pro his, aliquid petere, foret simoniacum. Datur proinde stipendium vel pro sustentatione Sacerdotis, qui sacrificando in gratiam alterius occupatur. Congruum enim est, ut
qui

Exponitur,
quo titulo
liceat Sa-
cerdoti sti-
pendia ad-
mittere pro
Missæ.

quī Altari propter alium servit, ex illius quoque mediis vivat & alatur. Unde non datur stipendium pro Sacrificio, ut quid spirituale est, sed purè, ut in gratiam alterius susceptum. Adeoque est pretium rō spiritualis officii, sed personæ in gratiā alterius occupatæ. Nec obstat, quod Sacerdos aliunde habeat sufficientem sustentationem. Nam eo die, quo in gratiam alterius occupatur serviendo Altari, eodē quoq; conveniens est, ut hic dato stipendio ad sustentationem Sacerdotis in sui gratiā occupari aliquid conferat: Vel datur secundum nonnullos Doctores pro obligatione, quā suscipit in se Sacerdos, applicandi fructum pro tali persona, cum eum possit applicare pro alia. Nam si ad sustentationem Sacerdotis, pro Sacrificio, quod est actualis applicatio fructus spiritualis, ut in gratiam alterius suscepto stipendium admitti potest: Videtur quoque ad eundem finem, admitti posse pro obligatione applicandi fructum Sacrificii, ut in gratiam alterius suscepta. Interim *Suar. habens suam sententiam pro communi, Arriag. C. Lugo, multis con-*

148 DE EUCHARISTIA

pondens contrariam esse absurdam, alique accipere pretium pro dicta obligatione applicandi fructus Sacrificii huic personæ, censent esse simoniacum, Sacerdos ad tollendos scrupulos admittat stipendium eo modo, quo Ecclesia permittit. Quarto, posse Missæ Sacrificium applicari omnibus fidelibus tam iustis, quam peccatoribus, quamvis hi fructus propitiationis pro debito pœnæ capaces non sint, utpotè extra gratiam Dei constituti. Item posse applicari Sanctis in cœlis, non quidem ut est satisfactorium, quia non egent ulla satisfactione; sed quatenus est Eucharisticum & Imperatorium, Sacrificando enim agimus gratias pro beneficiis in Sanctos collatis, & rogamus, ut eorum cultum & gloriam propagare & augere dignetur: Item animabus in purgatorio, & quidem illis præcipuè ut est satisfactorium, Paganis quoque & Infidelibus, ut ad fidem converrantur. Nec est prohibitum applicare excommunicatis teleratis & non vitandis; At pro non tolerato & vitando non licet, quia

Eccle-

Ecclesia non vult orari pro talibus nomine suo in solemnibus suis precibus. Nullibi tamen vetitum est, quò minus Sacerdos in suo Memento, atque ad eò privato nomine Deum pro ipso oret. Utrum autem Sacerdos tanquam privata personæ possit pro illis offerre Sacrificium, de hoc sit dubium inter Authores, pro parte affirmante stat sequens ratio, quia Ecclesia solum privat excommunicatos cõmunibus suffragiis, & consequenter Sacrificio pro ut offerretur in persona Christi & Ecclesie. Quis ratio quantum ponderis habeat, prudenti lectori æstimandum relinquo. Vid. *Gob tr. 3. cap. 5. sect. 3. Suar Azor, &c.* Quis, si ante Sacrum foetis oblitus applicasse fructum Sacrificii ei, qui dedit stipendium, ex probabili se teneat sufficit, si immediatè ante consecrationem ei applices, ad idque poterit tunc mutari intentio, et si eousque volueris celebrare pro alio, & cujus sententiæ fundamentum est, quod Sacerdos, accepit stipendio, probabiliter non teneatur illi, pro quo celebrat, applicare fructum ex opere operantis pro-

Quis dicitur, si ante Sacrum oblitus foetis applicas re M mandanti stipendium

ven eorum, id est, non teneatur ap-
 plicare Collectas vel Orationes,
 &c. Contrarium tamen est proba-
 bilius eorum, qui volunt omnem
 fructum debere illi applicari, qui
 dedit stipendium. Nam dans elec-
 mosynam videtur sibi omne fru-
 ctum Sacrificii, sive ex opere ope-
 rato, sive ex opere operantis pro-
 venientem deponere. Ita enim re-
 sponderet, si à te interrogaretur.
 Nam sicut emens arborem, om-
 nem ejus fructum sive parvum si-
 ve magnum deponit, ita fideles à
 Sacerdote Missam perentes totum
 ejus fructum volunt, sive ex opere
 operantis magnus sit, sive parvus,
 juxta dispositionem Sacerdotis.
 Dum hinc igitur in male statu ce-
 lebrat, dat quod exigitur, quia dat
 juxta dispositionem suam, quam
 habet; Sicut arborem emens ab
 eo plus non exigit, quam ipsa pro-
 fert juxta naturalem dispositionem.
 Est tamen præsumptio satis certa,
 neminem ex dantibus stipendium
 tam esse tenacem, ut velit Sacro
 sibi applicato ullam Collectam
 pro alio interfieri. Accedit, quòd
 sicuti impedire non potest, ut in
 Memento Sacerdos oret pro aliis;
 Ita nec videtur impedire posse, ut
 oret

UT SACRIFICIO. 1-2

otet Collectam pro alio. Imò nec
erit tam rigidus, quin permittat
secundar:ò offerri Sacrificium pro
alijs; maximè si id absque ejus de-
trimento fieri poterit, pro ut fiet
juxta eorum sententiam, qui do-
cent M. Nam multis simul applica-
tū tantū prodesse singulis, quantū
omnibus. Verū quia contraria
sententia est communior & pro-
babilior, secundarias intentiones
rectè adjicies. cum ea tacita con-
ditione, si stipendium offerenti in-
dè nihil decedat. Adde, quòd si is,
pro quo celebratur, ejus fructus
sit incapax, aut illo non indigeat,
hunc fructum probabiliter parti-
cipandum ab eo, pro quo secun-
dario Sacrum obtulisti v. g. lectum
Sacrum pro defuncto; Qui si ad
cælum transierit, non indiget sa-
tisfactione, adeòque fructus satis-
factorius obveniet illi, pro quo
secundariò celebrâsti. Vid. *Bob. l. 66*
Tamb. & c. s. xij, Sacerdos appli-
cans Sacrum illi animæ, quam
Deus voluit, nihil omninò agit. Non
enim Dei, sed Sacerdotis est alteri
Sacrum applicare: Aliud est, si in-
tentionem tuam alliges scientiæ
divinæ dicendo v. g. offero hoc
Sacrum illi animæ, quam Deus

Qua ratio-
ne Sacerdos
secundarias
intentiones
suo Sacro
rectè adji-
cit.

Quid si Sa-
cerdos ap-
plicet Sa-
crum ani-
mæ, quam
Deus vult.

Aur applicat de conditione sub futuro.

videt maxime indigere, vel cui videt Sacerdotem posse utilissime aut debere applicare. Intentio etiam, quæ est sub conditione de futuro, nulla est & invalida, v. g. applico Sacrum illi, qui in hi cras ex consanguineis primò est obventurus, vel qui etas primò omnium oblaturus est stipendium, quia Sacrificium producit effectum, quando existit, ac proinde per intentionem Sacerdotis suspendi non potest. Item est, si dicas applico illi, quem Deus scit in hi esse obviaturum, quia hæc intentio virtualiter est sub conditione de futuro. Nam obviatio illa cras liberè futura est. Vid. *Stat. Laym. Gob. l. c. &c.*

CAPUT VII.

De stipendio, quod Sacerdoti datur pro Sacrificio Missæ

Sacerdos admittens stipendium pro Sacro, quod celebrat, studiosè servabit sequentia, quæ ob turpem quorundam Sacerdotum negotiationem, ac scèdè quæ situm lucrum, & præsumptum intentio-

nem

UT SACRIFICIO. 103

nem dantium stipendium, partim publicâ auctoritate constituta, partim communi Doctorum & Fidelium sensu ac praxi ferè stabilita sunt. Primò, Sacerdos, qui pro Sacro accipit stipendium, quod sufficit ad materiam gravem justitiæ, tenetur sub mortali Sacram dicere, vel stipendium restituere. *Laym. l. 5. tit. 5. c. 3. & alii comm.* Aliud est si stipendium non esset sufficiens ad materiam gravem futuri, jamentis omittendo Sacrum non lædit jus alienum in re gravi. *Pagnand. de precept. Eccl. par. 1. h. 3. c. 2.* Secundò, differens ad longum tempus celebrationem Missarum, quas ex justitia celebrandas suscepit, peccat mortaliter, quia in re gravi impingit contra justitiam. Potest tamen simul se obligare ad 30. vel 60. Quia hoc ex probabili sententia censetur modicum tempus à sacra Congregatione requisitum. *Vid. Dian. p. 2. tit. 14. resol. 25. de Lug. Leodesina, &c.* Est tamen hac in re spectanda, ut rectè notat *Dicast. disp. 4. n. 402.* rationabilis voluntas offerentis elemosynam. Et sine dubio quando petitur Sacrum pro presenti necessitate v. g.

Poteritne Sacerdos licitè retinere stipendium non lecto sacro.

Aut ad longum tempus differre sacra, quæ ex justitia celebranda suscipit.

fannate laicis, differri non debet, quia tunc eius instantia temporis spectat ad substantiam reipetitur. Tertio, his, qui pete Sacrum non det stipendium iustum ab Episcopo vel consuetudine taxatum, non potest Sacerdos à diversis tot parva accipere, quæ iusto stipendio æquivalent, & unum tantum pro omnibus Sacrificiis offerre. Ita enim ob præsentis negotiationis præcipio Congregatio Cardinalium, etque prohibetur per *Bullam Urb. VIII.* Tu tamen pro eo, qui non dedit iustum stipendium probabiliter non teberis totum Sacrum offerre, ut docet *Sus. disp. 86. sect. 4. Tam.*

Aut obligatus celebrare pro ornatu, vel eule: Ecclesie aut commoditate populi, citra obligationem applicandi Sacrificiū, pro illius applicatione aliud stipendium admittere. Quia cum stipendium detur pro labore extrinseco Sacrificii, qui est pretio æstimabilis, una Missa non meretur nisi unicum stipendium, (ubi per laborem extrinsecū intellige

eum , qui suscipitur propter cir-
 cumstantias aliquas extrinsecas
 v. g. celebraret tal loco, tali tem-
 pore, &c.) atque ita Congregatio
 Cardinalium declaravit respon-
 dens Episcopo Tragurienti ad fa-
 ctam secundam quaestionem de
 praesenti casu , hoc tamen , ut lo-
 quitur *Gob. tract. 3. cas. 16. n. 493.*
 scio non esse ubi q; usu receptum
 Proinde si in illa Diocesi , in qua
 degis, alii docti & timorati Sacro-
 dotes stipendium admittant pro
 applicatione Sacri , idem quae
 tibi licitum erit, reeque conciu-
 des , dictam declarationem istie
 non esse receptam. Imò quia de-
 clarationes Cardinalium non ha-
 bent vim obligandi , nisi sint ap-
 probatae à Pontifice , & signatae
 manu, aut sigillo Cardinalis Prae-
 fecti & Secretarii , ac sufficienter
 promulgatae, & haec tres conditio-
 nes non inveniantur plenè adesse
 dictae declarationi , utpotè quae
 Episcopo Tragurienti de hoc per
 litteras Congregationem consu-
 lenti solùm data est ; sententia
 plurium DD. antehac contrarium
 docentium non videtur esse im-
 probabilis. Vid. *Gob. cit. tract. 3.*
 Suadendum tamen est, ut in praxi

stetur dicta declaratione, quæ maxi-
 ximi faciendâ est, utpote facta à
 viris sapientissimis, quæ quæ inni-
 titur communi præsumptioni, quâ
 præsumitur, nisi ex claris verbis
 Fundatoris, aut aliunde contra-
 rium constet, Sacrum fundatum
 esse communiter, non pro solo
 cultu Ecclesiæ, aut commoditate
 audientium, sed si nui pro anima
 Fundatoris. Quæ præsumptio ista,
 ubi tenet, manifestè non permit-
 tit applicationem posse fieri pro
 alio, cum vi hujus præsumptionis
 debeat fieri pro Fundatore. Vid.

Cob. 17. 3. cas. 16. n. 495, &c.

Quintò, non potest Sacerdos pro
 una Missa tot stipendia accipere,
 quot illi sufficiunt ad sustentatio-
 nem unius diei. Non enim æquum
 est, ut labore medix horæ, quanti
 Sacerdos in gratiam alterius sus-
 cipit, exigatur victus integræ diei.
 Illud proinde sufficiet, quod vel
 Episcopali lege vel communi pio-
 rum, ac prudentum consuetudine
 statutum est. Vid. *Suar. Vasq. tom.*

3. in 3. p. disp. 134. c. 3. Sextò,
 Sacerdos beneficiatus deficienti-
 bus ob varios casus redditibus as-
 signatis pro celebratione Missa-
 rum, non potest propriâ autori-
 tate

Aut pro
 una missa
 tot stipen-
 dia accipe-
 re, quot illi
 sufficiunt
 ad sustenta-
 tionem unius
 diei.

Aut defici-
 entibus re-
 ditibus pro
 celebrotio-
 ne assignatis,

tate reducere Missas ad minorem numerum, ita ut singulis respondeat justum stipendium, sed in hoc aut simili casu recurrendum est vel ad Episcopum, cuius tamen facultas hac in parte à Tridentino limitata est, vel certe ad summum Pontificem. Nam si hæc reductio permitteretur cuivis privato, fieret in Ecclesia magna confusio, & multiplex Fundatorum defraudatio. Vid. *Gebr* tr 3, cas 17. Septimò observandum est, tres sequentes sententias ab *Alexandro VII.* veluti scandalosas esse rejectas. Prima est eorum, qui docent posse Sacerdotem duplicatum stipendium licitè accipere pro eadem Missa, applicando petenti patientem etiam specialissimum fructus, ipsimet celebranti correspondentem, idque post decretum *Urbani VIII.* estque 8. inter prohibitas. Secunda n. 9. docentium, posse Sacerdotem cui in Missa celebranda traduntur, post decretum *Urbani*, substituere alium, collato illi minori stipendio, alia parte stipendii sibi retentâ. Tertia, n. 10. non esse contra iustitiam pro pluribus Sacrificiis stipendium accipere, & Sacrificium unum offerre, neque

propriâ auctoritate
reducere
Missas ad
minorem
numerum.

Quid circa
stipendium
statuerit
Alexand.
VII.

Quid de-
cretis Alex.
VII, non
contra-
rietur.

etiam esse contra fidelitatem, etiam si promittam promissione etiam juramento firmatâ danti stipendiû, quod pro nullo alio offeram. His tamen non obstat, quin Sacerdos, si noverit majus se accepisse stipendium intuitu amicitiz, quam habet cum offerente stipendium, possit per alium Sacerdotem satisfacere, dato illi ordinario stipendio. Idem est, si is, cuius operâ usus es, tibi benevolè & liberaliter donet partem stipendii, aut etiam totum, jam enim non prohiberis retinere illud. In praxi tamen non est præsumenda hujusmodi liberalis donatio, eum plezumq; magis fieri soleat ex metu, ne tu aliis Sacra tua celebranda committas, quàm ex liberalitate, Vid. *Tamb. l. 3. c. 1. § 5.* Hinc quoque excipiuntur Parochi, & alii beneficiati, pro quibus facta est largior fundatio. Nam hi non solum acquirunt dominium fundatæ eleemosynæ, sed etiam videtur id esse conforme voluntati Fundatoris. Proindè si talibus per alium celebrare liceat vi fundationis possunt, ut respondit sacra Congregatio, dare Sacerdoti congruam eleemosynam secundum

morem

UT SACRIFICIO. 159

morem Civitatis vel Provincie ; nisi forte in fundatione beneficii aliter e. utum fu. nec. Vid. *Declarat. Cardin. cit. ap. Gab. tr. 3. cas. 16.* Denique qui stipendium accipit ad Sacrum faciendum in certo Altari, peccat graviter, si celebret alibi. Quia in re gravi facit contra suam obligationem, nisi forte ut justa causa eum excuset, aut ter vel quater per annum alibi celebret, quia non solet esse intentio Fundatoris, tam arctè obligare. Vid. *Dian. p. 2. tr. 14. resolu. 29. &c.*

Quid si sit obligatio celebrandi in certo Altari.

CAPUT VIII.

De caeremoniis Missæ.

Peccat mortaliter, qui in Sacro tam inultas caeremonias negligit, ut mortaliter censetur observare ritum alium ab eo, qui in Missa præscriptum est. Nam Pius V. gravissimè præcipit, statuti- bus Missalis reformati. Vid. *Gab. tr. 3. cas. 22. &c.* Item quoties in Rubricis habetur, hæc vox : *Graviter peccas*, certum est significari mortale. Habetur autem septies,

Quando censetur Sacerdos per neglectum caeremoniarum graviter peccare.

160 DE EUCHARISTIA

Septies. Primò, si Sacerdos latinus non confectet in pane azymo. Secundò, si cum vino corrupto, aut sine aqua naturali. Tertio, si forma consecrationis addat aliquid, aut detrahat, nisi fortè omittatur particula *enim*; nam hæc non est de substantia consecrationis. Quarto, si celebret irreveritus censurâ vel irregularitate. Quintò, si non sumat integrâ Sacramentâ. Sextò, & Septimò, si celebret in mortali habens copiam Confessarii, aut sine contritione non habens Copiam. Denique quando materia Rubricæ pertinet ad integritatem Sacramenti seu Sacrificii, ceusetur id à Rubrica ita graviter præcipi, ut illius omissio sit mortale. Ejusmodi sunt, quæ de pane, vino, mixtione aquæ, intentione, forma, sumptione utriusque speciei præscribuntur.

CAPUT IX.

Quid sit Rubrica, & quæ ex illis graviter obligent.

CUm Rubrica nihil aliud sit nisi mera manu ductio sive directio

directio circa ea, quæ in Sacro dis-
cenda sunt vel facienda, rubricæ eos-
lore set ubi solita; hinc nulla Ru-
brica præcisè quæ talis est præcep-
tiva, sed tantùm directiva. Illæ tam-
en censentur præceptivæ seu obli-
gantes sub mortali; quæ conti-
nent seu notant aliquid, quod ex
jure vel legitima consuetudine
graviter jubetur, vel quæ expressè
aliquid sub mortali præcipiunt.

Vid. *Tamb. tract. de Sacrif. l. 2. cap. 9. §. 1. Lug. &c.* Conveniunt
autem ferè plerique Doctores, se-
quentes Rubricas esse de re gravi;
& sub mortali observandas, scilicet
de loco celebrandi non prohibe-
bit. Debet autem is esse conse-
cratus, aut factus benedictus, &
non violatus, aut execratus.

Quamvis in casu necessitatis, item
per privilegia Sedis Apostolicæ;
Imò etiam ex concessione Episco-
pi, si justa causa adsit, in loco non
consecrato, aut benedicto conse-
crari possit. Potest etiam in Bo-
pus probabiliter ex *Leym. & Gib.*
in privato oratorio ad divinum
cultum duntaxat destinato dare

facultatem sacrificandi. Item de *De Altar.*
Ara consecrata, eaque vel fixa &
stabilis, vel portatilis seu viatica, u-
traque

Quid de-
cendum de
loco cele-
brandi.

De lumine.

traque ex lapide. Tertio de lumine. In necessitate tamen etiam non valde gravi probabiliter unum sufficiet, & quidem ex oleo vel sebo, si cera haberi non possit.

De hora celebrandi.

Quarto de hora celebrandi, que est non celebrare ante auroram, nec post meridiem, nisi iusta causa, rationabilis consuetudo, vel privilegium exuset. Intelligitur autem per auroram illud tempus, quo primum apparet vestigium advenientis diei, & cum Missa possit incipi tanto ante auroram, ut sub initium illius finiatur, ipsa autem aurora seque hanc secundum quosdam comprehendat, poterit Sacrum duabus horis ante ortum solis inchoari. Quinto, de

De statu gratia & jejuniis naturali.
De Ministro.

statu gratia, de jejuniis naturali. Sexto, de Ministro & quidem ministro. In necessitate tamen gravi, v. g. diei festi, dandi Vicarij, poterit celebrari absque Ministro. Imò si habeas Ministrum, qui possit omnia facere, præterquam respondere, probabiliter etiam ex sola devotione eum illo celebrare poteris. Septimo, de Missali. Nisi forte Sacerdos ob visis debilitatem ad legendum insufficientem felici memoriâ Missam ce-

De Missali

ceat,

UT SACRIFICIO. 163

neat, ut non sit mortale periculum
omittendi aliquid ex Missa. Erit
tamen in illo casualiter ponendus
liber ad vitandum scandalum.
Octavè, de Calice & Patena con-
secrata, quæ debent esse aurea vel
argenteæ, aut saltem cuppa Cali-
cis argentea; & intus inaurata.
Probabiliter tamen sufficit esse
stannea, imò in magna pauper-
tate plumbea, ea tamen esse ne-
cessariò inaurata non requirunt
Doctores, quamvis Rubricæ per
modum directionis id afferant.
Nonè, de Corporali & Palli
secundùm campartem, se-
cundùm quam tegunt Calicem, &
ab Episcopo vel Privilegiato be-
nedictio. *Savant.* tamen non
improbat usum, quo adhibetur
Palla cambina. Decimò, de Ca-
noni integrè & secretè recitando,
in quo debet nominari Episcopus
loci, in quo facis Sacrum, ut de-
claratum restat *Savant.* Pet-
rò Canon secundùm probabilem
sententiam incipit ab illis verbis;
Qui pridè, quàm pateretur, & desi-
nit ad orationem Domini à inclu-
sivè. Denique de numero, mundi-
tia, integritate & benedictione
vestium Sacerdotalium. Absque
cingulo

De Calice
& Patena.

De Corpo-
rali & Palli.

De Canonè
integrè re-
citando.

De nume-
ro, mundi-
tia, integri-

tate & benedictione Sacerdotalium vestitum.

De Missa cantanda de feriis privilegiatis post nonam in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis.

cingulo tamen non benedictio celebrare non erit grave; imò in casu necessitatis absque uoa al e rāve ex minoribus v. g. Stola, cingulo, manipulo celebrare licet. Quibus *Sav.* addit illam Rubricam, quæ est de Missa cantanda de feria privilegiata post nonam in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis, quando eo die sit Officium de Festo. Si quæ sint aliæ graviter obligantes videri possunt in obviis Auctoribus. Quamvis jam dictæ ferè sint potissimæ, & religiose vel nullam vel solum venialem obligationem inducant, idque ob levitatem materiam, quæ etiam in Canone locum habet, ut si nomen alicujus Sancti omittentes, aut illud, quod additur tempore Paschali, commutantes.

CAPUT X.

De Rubricis merè directivis.

Quid dicendum de orationibus ante & post Missam.

Probabiliter ne quidem sub veniali obligant sequentes Rubricæ, quæ sunt de orando ante & post Missam (subintellige de illis precibus, quæ pro opportu-

nicatō

pitate Sacerdotis ante Sacrum
 faciendæ sunt) de numero oratio-
 num , de coloribus sacrarum ve-
 stium , de lotionè manuum ante &
 post Sacrum , ut insinuat *Suar* &
Tamb. non agnoscentes in hac
 Rubrica rigorosum præceptum ,
 nisi ante Sacrum manus forent
 notabiliter immundæ. Decens
 tamen est ob reverentiam Sacra-
 menti , ut hæc Rubrica de lavandis
 manibus non omitatur. Quod si
 sub Sacrificio Missæ adverteres
 unum alterumve digitum esse
 atramento illitum , & id notare
 antequam dices : *Lavabo inter*
innocentes ; lava digitos aliquantò
 validius , & diutius more solito ,
 non tamen quoad abluatur omne
 atramentum , partim ob nimiam
 moram , quæ traheretur , partim
 quia macula ex atramento non
 transferretur moraliter esse tam inde-
 cens , quàm quæ ex luto , sanguine,
 &c. Si post *Lavabo* id adverte-
 res , perge sine alia sollicitudine ,
 quia nec salivâ nec aqua decet
 tunc detergere illam maculam
 utpote non magnopere indecen-
 tem. Ubi simul observa graviter
 ab illis peccari , quorum culpâ sit ,
 ut vestes , paramenta , aliæque
 valde

De numero
 orationum
 in Missa.
 De coloribus
 sacrarum
 vestium.
 De lotionè
 manuum
 ante & post
 Sacrum.
 Quid si sub
 Sacrificio
 uno
 digito
 atramento
 notaretur
 illicius.

Notanda
 quædam
 circa mun-
 valde

dittem ve-
stia sacra-
m̄, & para-
mentorum.
Item lotio-
nem Cor-
poralis &
Purifica-
toꝝ.

Aut Cali-
cis & Pa-
tenæ.

Quid de
Rubrica
prescriben-
te, ut nihil
addatur
verbis
Missalis.

valde immunda, non mundetur,
priusquam in illis sacrificetur.
Corporale autem & Purificato-
rium, aliæque his similia saltem
ex reverentia sunt à Sacerdote aut
Diacono in vase ad hoc preparato
lavanda, & lotio mittenda in pi-
cium. Quod intellige de prima
lotione, quæ factâ possunt accu-
rari à Virginibus lavati & refici.
Idem est de Calice & Patena, si
quid in illis à laico reficiendum
foret, aut si forte mixtus munda-
ulterius lavanda essent. Nam à lai-
co absque necessitate hæc minime
tangi debent. Similiter Rubrica de
non addendo aliquid verbis præ-
scriptis in Missali, est motus dicitur
va, si hæc intelligas de piis affecti-
bus aut precibus jaculatoriis ipsi
Sacro opportunè immixtis, dum-
modo illis non intempestivè ur-
aris, item de actibus humilitatis,
contritionis, amoris, &c. mino-
ris momenti breviter excandis,
dum immediatè ante sumptionem
sacram Hostiam manibus tenes.
Vid. *Gob. 17. 3. cap. 32.* Dicere au-
tem alia v. g. *Credo, Gloria*, cum
omitti debeant, videretur veniale
ob parvitatem materiz. Vid. *Suar.*
dispus. 83. sect. 3. &c. Quis usur-
patur

paratur novus ritus contra prohibitionem Pij V. Sic neque per dictam Rubricam prohibetur tempore proxi cantus aut concionis oratio vocalis secretò à sacerdote facta. Et tamen casu non rectè Sacerdos se exuet sacris vestibus, & interim domi eaaget, quæ ageret ante Sacrum nondum inceptū. Quia mortalis continentiè Sacrificii videtur lædi per illam depositionem vestium cum egressu ex templo. Quibus adde recitationem Matutini & Laudum ante Sacrum, maxime si iusta causa adsit, imò probab liter sine illa, juxta *Tamb. l. 1. de Sacrif. cap. 7. §. 1.* & alios, eò quòd hæc recitatio non sit tam ritus Missæ, quàm quid requisitum ad eam. Contrarium tamen est communius & probabilius eorum, qui dicunt non posse omitti sine causa saltem sub veniali. Item Rubrica de secunda ablutione seu perfusione digitorum faciendâ in vino & aqua. Hæc enim ad libitum Sacerdotis fieri potest vel in sola aqua vel in solo vino. At prima purificatio, quæ est ipsius Calicis immediatè post sumptum Sanguinem, sub veni. Si est faciendâ in vino, &

Quid Sacerdoti liceat tempore proxi cantus, aut concionis sub sacro.

Quid de Matutino & Laudibus dicendis ante Sacrum.

Quid de secunda ablutione quæ d giti Sacerdotis perfunduntur. De prima purificatione si ne Calicis

aliter erit
sentendū.

Quid de
Rubricis,
quæ sunt de
Missæ defe-
ctibus cor-
rigendis.

De Rubrica
quæ est pro
calu effusi
sacri Sanguinis vide-
tur aliter
esse lo-
quendum,

si contingeret per errorem à Mi-
nistro aquam affusam fuisse, ut
hic error siæ tumultu corrigatur,
tantum vini per Ministrum affun-
datur aquæ, ut quantitate vini
aquam superante, ex utroque siæ
vinum usuale. His denique adde
Rubricas, quæ agunt de Missæ de-
fectibus corrigendis. Nam illæ
non obligant ad ullum peccatum
in quantum sunt præcisæ Rubricæ
Missæ. Quæ tales enim sunt, tan-
tùm instructiones datæ juxta pro-
babiles sententias quarum oppo-
sitionem nisi agatur de valore Sacra-
menti ex communibus principiis
constat, quemvis licet sequi posse.
Quod si tamen ex his essent ali-
quæ, quæ continerent præcepta vel
Divina vel in jure Canonico ex-
pressa, utique obligabunt ad cul-
pam. V. d. *Suar disp 25 sect. 15.*
Et ex hac ratione ceaset *Quarti*
p. 3, tit. 10. n. 12. graviter pecca-
ri, si in casu effusionis Sanguinis
omittatur ea diligentia, quæ ex
decreto *Pij 7. Si per negligentiam*
de consecrat. dist. 2. (demptis qui-
busdam, quæ modo non sunt in
usu) à jure communi præscribitur,
& n. 12. Rubricatum, de defectibus
in ministerio ipso occurrentibus
expri-

UT SACRIFICIO. 169

exprimitur, eò quòd si transgret-
ho rigoroſi præcepti iuris com-
munis in materia gravi, niſi excu-
ſet parvitas materiae, Et ſi Sacer-
dos his ſufficienti diligentia lava-
ret linæum, in quòd effuſus erat
ſacer Sanguis, tertiã loc eae omiſ-
ſã, Quia hæc omiſſio leviter oppo-
nitur ſui præcepti, qui eſt debita
reverentia erga auguſtiſſimum
Sacramentum. Hæc igitur & ſimi-
les Rubricæ, cùm ſolùm ſint di-
rectivæ non inducunt obligatio-
nem peccati, Econtra verò oble-
vitatem materiae cenſebitur eſſe
veniale omittere *Gloria vel Credo*,
item orationes, quæ Sacerdoti
preſcribuntur, dum induit veſtes
ſacras, & aliæ ſimiles, quæ ob
parvitem materiae à gravi ex-
cuſant. Vid. *Diſp.* p. 2. *fr.* 14.
fol. 49. *Laym.* &c.

Item ſi o-
mitteretur
Gloria vel
Credo, aut
preces di-
cenda, dum
veſtes ſacre
induuntur,
aut aliæ ſi-
miles Ru-
bricæ qua-
rum tranſ-
greſſionem
levitas ma-
tertiã à gra-
vi excuſat.

CAPUT XI.

*De violatione, pollutione, & ex-
ſecratione rei Sacrae.*

Quoriam facta eſt mentio vio-
lationis, pollutionis, & ex-
ſecrationis; ſciendum eſt primò,

Locus sacer
quomodo
violetur aut
profanetur.

A jure sta-
tuuntur
quinque
actiones,
locum sa-
crum, si pu-
blice fue-
rint, profa-
nantes,

locum sacrum pollui, violari, ac
profanari, quando in eo exercetur
actio, ita repugnans loci san-
ctitati, ut propter illam iterum
debeat benedici. Sunt autem quinque
que actiones in jure Canonico ex-
pressæ, quibus (si non occulta, sed
publicæ fuerint) locus sacer
polluitur. Et primò quidem per
homicidium mortaliter malum in
eo factum, quando existenti ni-
mirum in loco sacro inferitur vul-
nus, ex quo vel ibi vel alibi mori-
atur. Imò licet occisio non sit
injuriola occiso; sufficit tamen
esse injuriosam sanctitati loci, ut
si quis se ipsum occidat, aut iudex
reo mortis supplicium inferat.
Secundò per mortaliter malam
sanguinis effusionem. Tertiò per
graviter malam seminis humani
effusionem. Quartò per sepultu-
ram infidelis. Quintò per sepultu-
ram nominatim excommunicati,
aut notorii percussoris Clerici,
quamvis hæc dux posteriores ac-
tiones fortè sine peccato sint ex-
ercitæ. Non igitur polluitur per
sepulturam hominis hæretici, nisi
sit nominatim denunciatus, ut
docet *Laym.* cum aliis, sicut nec
probabiliter per sepulturam in-
fantis

fantis non baptizati, eò quòd bu-
 jufmodi infantes non ceffeantur
 propriè infideles, & prop'èr fidem
 patentum videantur poffe com-
 putari inter fidèles. Præterquam
 quod multi Authores loquentes
 de fepultura infidelis non bap-
 tizati, nos loquantur de fepultura
 infantis non baptizati. Contra-
 tamen fententiæ ob authorita-
 tẽm Doctorum efi probabilior.
 Adde quod polluta Ecclefia et-
 iam ficut polluta Altaria illius
 fixa; imò & cæmeterium ad-
 hærens ipfi. Sciendum fecundò,
 locum facrum; Altaria, Veftefa-
 etis, &c. exfecrari, quando ita de-
 ftruatur, ut denud' debeant con-
 fecrari. Quod fit, quando per fui
 deftructionem, formam & ufum
 perduat. Sic exfecratur Ecclefia;
 quando muri Ecclefie vei ex toto,
 vel ex majori parte fimul combu-
 tuntur, aut deftruuntur; non au-
 tem fi folum tectum deftruatur,
 nam confecratio efi in parietibus.
 Altaria fi fixa fuerint exfecran-
 tur per Ecclefie pollutionem. U-
 traque tam fixa, quàm mobilia
 exfecrantur, quando ita frangun-
 tur, ut non maneat ulla pars inté-
 gra fufficiens ad recipiendum Ca-

Quid di-
 cendum de
 fepultura
 infantis
 non bap-
 tizati.

An quando
 Ecclefia efi
 profanata,
 etiam Al-
 taria & cæ-
 meterium
 cenfebunt
 pollutum;
 Res facra
 qua ratione
 exfecratur.

Præter Al-
tara exse-
cratum per
fracti-
onem
Sepulchri.

neem & Patenam; non autem ex-
secrantur probabiliter per fra-
ctionē sepulchri. Quia nullo jure
probatum necessitas imponendi
reliquias Altaribus, dum conse-
crantur; quod vel maxime verum
est in Altaribus mobilibus, in
quibus saltem per consuetudinem
derogatum est iuribus illam ne-
cessitatem insistentibus.

Vid. *Lugo* l. 3. tit. 3. §. 1.

1 *Lugo*. &c.

D I N I S

